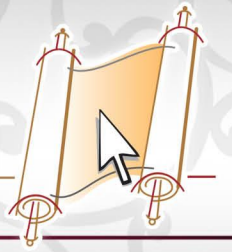

פרשה מבוארת

ע"פ רבנו האברבנאל

לע"נ הרב יעקב יצחק בן ר' אברהם דוד ז"ל ורעייתו מרת ברוריה בריינה בת ר' שלמה הכהן ע"ה

שתי הלכות ביום

גליון 47

פרשות ויקרא

"דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם אדם פי יקריב מכם קרבן לה' מן הבחמה מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם" (ויקרא א, ב)
שאלה: כיון שפרשה זו עוסקת בדיני הקרבנות, מדוע לא נאמר בתחילתה 'צו את אהרן ואת בניו', כמו שנאמר בשאר פרשות הקרבנות.
תשובה: כיון שבני ישראל טרחו בהקמת המשכן, והיו מצפים ומייחלים שמשם תצא להם תורה והוראה כיצד לעבוד את ה', רצה ה' לכבדם שיהיה הדיבור הראשון בענין עבודת הקרבנות נאמר אליהם. (שאלה א).

❧

"ושחט את בן הבקר לפני ה' והקריבו בני אהרן חבתים את הדם וזרקו את הדם על המזבח סביב אשר פתח אהל מועד" (ויקרא פרק א, ה).
"והקריבו לפני ה' את המזבח ומלך את ראשו והקטיר המזבחה ונמצה דמו על קיר המזבח" (ויקרא פרק א, טו)

שאלות: א. מדוע בהקרבת בן הבקר לעולה נאמר קודם 'ושחט' ואחר כך 'והקריבו', ואילו בעולת העוף, שמליקתה זו היא שחיתתה, נאמר תחילה 'והקריבו' ואחר כך 'ומלך'. ב. מדוע שחיתה כשרה אפילו בזר, ואילו מליקה צריכה דוקא כהן.

תשובה: כיון ששחיתת הבהמה נעשית על ירך המזבח צפונה, רחוק מהמזבח עצמו, במקום שגם ישראל יכול להכנס לשם, לכן כשרה השחיתה בזר, ולכן תחילה שוחטים ואחר כך מקריבים את הקרבן אל המזבח. אבל בעולת העוף, שדמה מועט יש למולקה סמוך למזבח ממש, במקום שאין ישראל יכול להכנס, ולכן המליקה כשרה רק בכהן, ולכן נאמר תחילה 'והקריבו', ובהיות הכהן קרוב את המזבח יכול הוא למלוך את העוף ולמצות את דמו על המזבח. (שאלות ו-ז).

❧

"והנותרת מן המנחה לאהרן ולבניו קדש קדשים מאשי ה'" (ויקרא פרק ב, ג)

שאלה: מדוע נאמר 'נותרת' בלשון נקבה, והרי בכל מקום נאמר 'נותר' בלשון זכר, כמו 'והנותר מבשר הזבח'.
תשובה: בכל מקום היה הנותר חלק מועט מהקרבן, כי אוכלי הקרבן משתדלים מאד שלא ישאר כלום למחרת, שאז צריכים לשורפו. אמנם כאן לאחר הקומץ הקרב על המזבח נשארת כמעט כל המנחה בשלימותה לאכילת הכהנים, ומכנה אותה בלשון 'נותרת', כאילו היא עיקר המנחה, שהיא לשון נקבה. (שאלה יא)

❧

"כל המנחה אשר תקריבו לה' לא תעשה חמץ פי כל שאר וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה'" (ויקרא פרק ב, יא) שאלה: כיון שלא כתבה התורה בשום מקום שניתן להקריב דבש על גבי המזבח, מדוע הוצרכה להזהיר כאן שלא להקריבו, והרי פשוט הדבר, וכמו שלא הוצרכה התורה להזהיר שלא להקריב אווזים ותרנגולים על המזבח.

תשובה: לשון 'דבש' האמורה כאן היא פירות מתוקים, וכיון שישנם שבעה מינים שהשתבחה בהם ארץ ישראל, והחטים והשעורים באים למנחה, והיין והשמץ [גפן וזית] באים לנסכים, היה ניתן לטעות ולומר שאף מהתאנים, הרימונים והתמרים נוכל להביא ולהקריב על המזבח, ולכן הזהירה התורה שלא להקריב שום דבר הבא ממתיקות הפירות וכדומה על המזבח, וכבר כללה בהם גם שאר הדברים שאינם משבעת המינים. (שאלה יב).

❧

"וְהַקְטִירִם הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחַ לָחֵם אִשָּׁה לְרִיחַ נִיחַח כָּל חֶלֶב לֶחַם חֶקֶת עֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם כָּל חֶלֶב וְכָל דָּם לֹא תֹאכְלוּ" (ויקרא

פרק ג, טז-יז)

שאלה: מדוע ציוה ה' שיגישו אל המזבח מהקרבנות דוקא את החלב והדם, הדרם בזריקה והחלב בהקטרה, ואסרו באכילה על ישראל.

תשובות: א. לרמז על שתי ההנהגות של ה' בעולמו, והם מידת הדין הרמוזה בצבע האדום, והוא הדם, ומידת הרחמים הרמוזה בצבע הלבן, והוא החלב. ב. כיון שהבריאות והיופי של האדם הם הגורמים לו בדרך כלל לחטוא, והדם הוא סיבת הבריאות [ורתחת הדם בימי הבחורות היא הגורמת לחטאים רבים], והחלב הוא סיבת היופי [כמו שנאמר 'וישמן ישורון ויבעט'], ציוה ה' שיקריבו את המזבח, כדי לרמוז לאדם שיש לו לבטל את תאוותיו ואת הדברים המביאים אותו לידי חטא, וכאילו יקריב אותם לפני ה'. ג. לרמוז בכך שכשאין האדם יכול להקריב קרבן הרי התענית שהוא מתענה נחשבת כקרבן, וכמו שאמרו בגמרא שמיעוט חלבו ודמו של האדם על ידי התענית היא כהקרבנות על גבי המזבח. ד. כיון שנאמר 'אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו', הרי שהחטא נרמז בצבע האדום, והסליחה והכפרה רמוזים בצבע הלבן, ציוה ה' התורה להקריב את הדם האדום ואת החלב הלבן לרמוז שבהקרבנות הקרבן יודה האדם על חטאיו לפני ה', ועל ידי זה יזכה לסליחתו, כמו נאמר 'אודה עלי פשעי לה', ואתה נשאת עוון חטאתי סלה', וכשם ש'מקריב' האדם את חטאו לפני ה' ומתוודה עליו, כך מאת ה' תצא הסליחה והמחילה, ורמוז הדבר בחלב הלבן המוקטר על גבי המזבח (שאלה טו).

❧

"וְאִם כָּל עַדֵּת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ וְנִעְלַם דְבַר מַעֲיָנִי הִקְהַל וְעָשׂוּ אַחַת מִכָּל מִצְוֹת ה' אֲשֶׁר לֹא תַעֲשִׂינָהּ וְאָשְׁמוּ" (ויקרא פרק ד, יג) "אֲשֶׁר נִשְׂיָא

וְחָטָא וְעָשָׂה אַחַת מִכָּל מִצְוֹת ה' אֲלֵהוּ אֲשֶׁר לֹא תַעֲשִׂינָהּ בְּשִׁגְגָה וְאָשָׁם" (ויקרא פרק ד, כב) "וְאִם נִפְשָׁה אַחַת תִּחְטָא בְּשִׁגְגָה מִעַם הָאָרֶץ

בְּעִשְׂתָּהּ אַחַת מִמִּצְוֹת ה' אֲשֶׁר לֹא תַעֲשִׂינָהּ וְאָשָׁם" (ויקרא פרק ד, כז)

שאלה: מדוע לגבי חטאם של הציבור נאמר 'ועשו אחת מכל מצוות ה' אשר לא תעשינה', וכן לגבי חטאו של המלך נאמר 'ועשה אחת מכל מצוות ה'', ואילו לגבי חטאו של אדם יחיד נאמר 'אחת ממצוות ה'', ללא לשון 'כל'.

תשובה: אדם רגיל אינו יכול לעבור על כל מצוות ה', שהרי אין כל המצוות נוהגות בכל אחד מישראל, וכגון אדם שהוא ישראל או לוי אינו יכול לעבור על מצוות כהונה וכדומה, ולכן נאמרה בו לשון 'מצוות ה'', והיינו מהמצוות הנוהגות בו. אמנם בחטאת הקהל, שזהו חטא שהסנהדרין טעו בהוראתם והורו דבר אסור, הרי הוראה זו יכולה להיות בכל אחת ממצוות התורה, ולכן נאמר בהם 'מכל מצוות ה'', וכן המלך, בהיותו תקיף ואין מי שימנע ממנו לעשות כרצונו, יכול גם לעבור על מצוות הכהונה, וכמו שמצאנו בחלק ממלכי ישראל שנכנסו לבית המקדש להקטיר ולהקריב באיסור, וכן אפשר שישוך עצמו בשמן המשחה, כיון שדבר זה שייך למלכים, שמלכי בית דוד נמשחים בשמן זה, ויכול לבוא לידי טעות ולהשתמש בו באיסור, ולכן נאמר גם בו לשון 'ועשה אחת מכל מצוות ה''. (שאלה כא)

❧

